

Od 1. srpnja ove godine Republika Hrvatska bit će 28. članica Europske unije. Tu zajednicu europskih država bolje ćete upoznati nakon što pročitate ovaj članak i riješite neke zadatke postavljene u njemu.

Proces integracije europskih država formalno je započeo 25. srpnja 1952. godine stupanjem na snagu ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik. U tom trenutku broj država potpisnica ugovora bio je $\frac{2}{9}$ od trenutnog broja članica Europske unije. Kasnije su se, i to u pet navrata, zajednici pridruživale nove države. Prvo proširenje dogodilo se 1973. godine, kada se broj članica povećao za 50 %. U sljedeća tri proširenja, 1981., 1986. i 1995. godine, broj novopridošlih zemalja činio je rastući niz od tri uzastopna prirodna broja, pri čemu se ukupan broj članica zajednice nakon sva četiri proširenja povećao dva i pol puta u odnosu na broj njenih osnivača. Posljednje, peto proširenje bilo je najbrojnije i ono je provedeno u dvije etape, 2004. i 2007. godine. Omjer dotadašnjih i novih članica bio je 5 : 4, a u prvom dijelu petog proširenja primljeno je 8 država više nego u drugome dijelu. Izneseni podatci čitatelju omogućuju izračun koliko je zemalja primljeno u Europsku uniju u svakom od spomenutih pet proširenja.

Geslo Europske unije glasi „Sloga u različitosti” i već je iz njega razvidno koliko se raznolikih zemalja okupilo pod plavom zastavom s 12 žutih zvijezdica. Najmanja površinom od svih 27 članica je Malta, a najveća Francuska. Kada bismo zemljovid Francuske prekrivali nekim likom površine jednake površini spomenute sredozemne države, mogli bismo to učiniti čak 1731 put i još bi ostala nepokrivena 34 km². Izračunajte površine Malte i Francuske ako se zna da je njihova ukupna površina 547 346 km².

Razlika u broju stanovnika među pojedinim članicama Europske unije također je vrlo izražena. Najmnogoljudnija zemlja u EU je Njemačka, a najmanja po broju stanovnika ponovno je Malta. Kada bi se svi stanovnici Malte preselili u Njemačku, Njemačka bi imala 82 821 460 stanovnika. Kada bi pak iz Njemačke na Maltu odselilo onoliko ljudi koliko ih na Malti već živi, u Njemačkoj bi ostalo 82 027 758 stanovnika. Imate dovoljno podataka za izračun broja stanovnika u obje spomenute zemlje.

Broj stanovnika neke zemlje osnova je za određivanje broja njenih članova u Europskom parlamentu. Pri tome vrijedi načelo „degresivne proporcionalnosti” odnosno što je veći broj stanovnika u nekoj zemlji, jedan zastupnik predstavlja to veći broj građana. Izračunajte koliko stanovnika predstavlja

* Podatci korišteni u ovome članku potječu iz različitih izvora i mogu se odnositi na različite godine te stoga postoji mogućnost da neki (promjenjivi) podatci ne odgovaraju stvarnom stanju u ovome trenutku.

jedan zastupnik iz najmnogoljudnije Njemačke, a koliko iz najmanje Malte ako se zna da broj zastupnika iz jedne članice ne može biti manji od šest (toliko ih ima Malta), niti veći od 96 (a toliko ih ima Njemačka).

Republika Malta zanimljiva je i po podatku da nema kopnene granice s nekom drugom državom. U Europskoj uniji postoji još samo jedna takva zemlja, i to je Cipar. Izračunajte koliko zemalja EU uopće nema izlaz na more, ako među svim državama koje imaju kopnenu granicu izlaz na more nema svaka peta zemlja.

Jedinstvena europska valuta zove se euro, u uporabi je od 1. siječnja 1999. godine, no nije uvedena u sve zemlje Europske unije. Ako broj članica EU koje koriste euro povećate za tri, dobit ćete dvostruki broj zemalja EU u kojima euro nije sredstvo plaćanja. Izračunajte u koliko se ukupno država koristi spomenuta valuta ako se zna da je euro službeno sredstvo plaćanja i u nekim zemljama koje nisu članice Europske unije: Monaku, San Marinu, Vatikanu, Andori, Crnoj Gori i Kosovu.

Spomenimo da najveća novčanica u opticaju ima vrijednost 500 €, a osim nje tiskaju se i novčanice od 5, 10, 20, 50, 100 i 200 €. Prikažite vrijednost od 500 € pomoću ostalih novčanica tako da svaku iskoristite barem jedanput, a da ukupan broj upotrijebljenih novčanica bude minimalan. Koliko vam novčanica koje vrijednosti treba za to?

Već ranije spomenuto geslo „Sloga u različitosti” još očitije dolazi do izražaja ako usporedimo zemlje Europske unije prema njihovom bogatstvu, odnosno prema bruto društvenom proizvodu (skraćeno BDP). Najbogatija zemlja, po apsolutnom iznosu, jest Njemačka. Njezin BDP iznosi 3139 milijardi dolara, što je za 45 milijardi više od jedne petine BDP-a svih 27 zemalja, članica EU. Izračunajte ukupni bruto društveni proizvod cjelokupne Europske unije.

Od svih 27 država EU, najmanji BDP ima – u ovom članku često spominjana – Malta. Njen BDP iznosi samo 10.89 milijardi, ali tu zemlju ipak ne bismo mogli nazvati najsiromašnijom u EU. Poredak bogatih i siromašnih zemalja, naime, znatno se mijenja ako umjesto apsolutnog iznosa BDP-a promotrimo iznos BDP-a po glavi stanovnika. Za cijelu Europsku uniju taj prosjek iznosi 34 500 dolara. Prema tom kriteriju, najbogatija zemlja Europske unije je Luksemburg čiji je BDP 2.35 puta veći od prosjeka EU. Najsiromašnija zemlja u EU, koja ima BDP od samo 37% europskog prosjeka, jest Rumunjska. Izračunajte iznos bruto društvenog proizvoda obiju spomenutih zemalja te izračunajte koliko je puta prosječni stanovnik Luksemburga bogatiji od prosječnog Rumunja?

Na samom kraju, vjerojatno ste se već zapitali gdje se u svim tim podatcima nalazi Hrvatska? O tome više u sljedećem broju koji izlazi u rujnu, kada će naša zemlja i službeno biti nova, 28. članica Europske unije.

Rješenja zadataka provjerite na str. 286.

